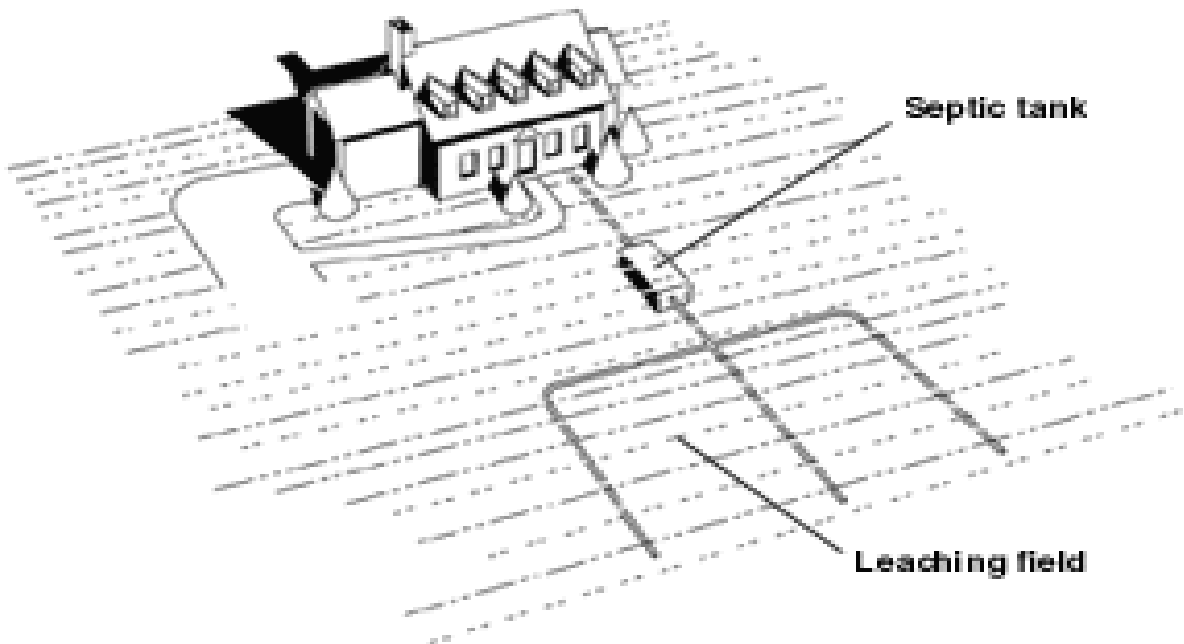

Załącznik do Uchwały Nr XIX/209/12
Rady Miejskiej w Kolbuszowej
z dnia 23 lutego 2012

PROGRAM BUDOWY PRZYDOMOWYCH OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW NA TERENIE GMINY KOLBUSZOWA

Opracował:

Referat Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Kolbuszowa 2012r

SPIS TREŚCI

Lp.	Treść	Nr str
1.	Wprowadzenie	3
2.	Podstawa prawna opracowania	4
2.1.	Akty prawne Unii Europejskiej dotyczące ścieków	4
2.2.	Ustawy	4
2.3.	Rozporządzenia	6
3.	Charakterystyka ścieków	8
3.1.	Szkodliwość ścieków dla zdrowia ludzkiego	10
4.	Przydomowe oczyszczalnie ścieków	11
5.	Cel i zadania „Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków” dla Gminy Kolbuszowa”	16
6.	Ogólna charakterystyka Gminy Kolbuszowa	17
6.1.	Położenie	17
6.2.	Środowisko przyrodnicze gminy	18
6.3.	Podział administracyjny	19
7.	Zasady przyznawania dotacji dla osób fizycznych na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków	22
7.1.	Postanowienia ogólne	22
8.	Ogłoszenie o terminie składania wniosków	24
9.	Tryb postępowania o udzielenie dotacji	24
10.	Wyplata dotacji	25
11.	Udzielenie dotacji	25
12.	Rozwiązanie umowy	25
13.	Nowe warunki umowy	25
14.	Sposób rozliczenia dotacji	26
15.	Sposób kontroli dotowanego zadania	26
16.	Szacunkowe koszty Programu	26
17.	Harmonogram działań	27
17.1.	Harmonogram realizacji zadań	27
18.	Zasady zarządzania Programem	27
19.	Podsumowanie	28
20.	Załączniki	29
20.1.	Wzór wniosku o przyznanie dotacji	29
20.2.	Wzór umowy	31
20.3.	Wzór ogłoszenia o naborze wniosków	35

1. Wprowadzenie

Konieczność oczyszczania ścieków przed ich odprowadzeniem do wód lub do ziemi wynika nie tylko z chęci i potrzeby ochrony środowiska, lecz przede wszystkim wymogów prawnych. Narzucają one obowiązek ochrony środowiska naturalnego, a w przepisach szczegółowych podają wymagania dotyczące parametrów ścieków, jakie można odprowadzić do odbiornika, a także lokalizacji obiektów gospodarki ściekowej.

Całość prawa w zakresie ochrony środowiska tworzy szereg dokumentów, z których najważniejszym jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 1997r. zapewniająca każdemu obywatelowi prawo do korzystania ze środowiska oraz równocześnie obowiązek jego ochrony. W zakresie omawianej tematyki najważniejszymi są dwa zbiory przepisów - są to Prawo ochrony środowiska oraz Prawo budowlane. Prawo ochrony środowiska składa się z licznych ustaw i rozporządzeń. Przepisy szczegółowo określają działania w zakresie ochrony wód i realizują cel, jakim jest zrównoważony rozwój kraju. Oprócz Prawa ochrony środowiska obowiązują również przepisy Prawa budowlanego, które reguluje działalność budowlaną i stawiają wymogi dotyczące obiektów budowlanych, tak by były bezpieczne w użytkowaniu i nie stanowiły uciążliwości dla środowiska.

Jeszcze do niedawna budowa szamba była jedynym możliwym rozwiązaniem dla terenów nieskanalizowanych, charakteryzujących się małą powierzchnią zabudowy, słabo przepuszczalnym gruntem bądź wysokim poziomem wód gruntowych. Obecnie, bez względu na warunki gruntowe i lokalizacyjne, alternatywą dla kosztownych w eksploatacji szamb są przydomowe oczyszczalnie ścieków. Jest to zespół urządzeń, w którym ścieki bytowo - socjalne oczyszczane są w stopniu umożliwiającym ich odprowadzenie do gruntu lub pobliskich wód powierzchniowych bez zagrożenia skażeniem środowiska naturalnego. Oferowane systemy, w przeciwieństwie do szamb oraz tradycyjnych przydomowych oczyszczalni ścieków są praktycznie bezobsługowe, a jedyny koszt, jaki musi ponieść ich użytkownik w trakcie eksploatacji, to opróżnienie osadnika gnilnego raz na rok lub raz na dwa lata (ok. 100 PLN/rocznie). Pomimo, że instalacja systemu przydomowej oczyszczalni jest droższa niż budowa szamba, inwestycja zwraca się przeciętnie już po około 2 - 3 latach.

Wsparcie w ramach niniejszego programu jest adresowane do gospodarstw położonych na obszarach Gminy Kolbuszowa, na których nie ma i w najbliższej przyszłości nie będzie sieci kanalizacyjnej. Dzięki środkom publicznym przydomowe oczyszczalnie ścieków mają na tych obszarach stać się ekologiczną i tańszą w eksploatacji alternatywą dla szamb.

Dzięki dotacji będzie można sfinansować 50 proc. kosztów zakupu przydomowych oczyszczalni ścieków.

Gmina Kolbuszowa planuje przeznaczyć do 2020 roku na ten cel, około 320.000 złotych . Pieniądze te będą dostępne w postaci dotacji. Środki te mają wystarczyć na budowę ok. 80 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków

2. Podstawa prawna opracowania

2.1. AKTY PRAWNE UNI EUROPEJSKIEJ:

- 1) Dyrektywa Rady Nr 75/422/EWG z dnia 15 lipca 1975 r. – w sprawie odpadów,
- 2) Dyrektywa Rady Nr 99/31/WE z dnia 26 kwietnia 1999 r. – w sprawie składowania odpadów,
- 3) Dyrektywa Rady Nr 91/689/WE z dnia 12 grudnia 1991 r. – w sprawie odpadów niebezpiecznych,
- 4) Dyrektywa Rady 96/61/WE z dnia 24 września 1996 r. – w sprawie zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli.

Zawarte wskazówki i wytyczne w wyżej wymienionych Dyrektywach zobowiązują państwa członkowskie, m.in. Polskę do przystosowania własnych przepisów do przepisów Unii Europejskiej w zakresie problematyki związanej z utylizacją odpadów ciekłych. Mając na względzie powyższe, Polski Parlament podjął w tym zakresie pracę, przyjmując szereg przepisów dotyczących przedmiotowej problematyki:

2.2. USTAWY

1) *Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - o odpadach* (Dz. U. z 2007 Nr 39, poz. 251 z póź. zm.). Ustawa określa zasady postępowania z odpadami, w sposób zapewniający ochronę życia i zdrowia ludzi oraz ochronę środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, a w szczególności zasady zapobiegania powstawaniu odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko, a także odzysku lub unieszkodliwiania odpadów. W ustawie określone są obowiązki wytwórców i posiadaczy odpadów, w tym odpadów niebezpiecznych. Ustawa reguluje całokształt spraw administracyjnych, związanych z postępowaniem przy zbieraniu, transporcie, odzysku i unieszkodliwianiu, w tym składowaniu odpadów, a także wymagań technicznych i organizacyjnych dotyczących składowisk odpadów.

2) *Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. – Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2008r., Nr 129, poz. 902 z póź. zm.). Ustawa określa zasady ochrony środowiska oraz warunki korzystania z jego zasobów, z uwzględnieniem wymagań zrównoważonego rozwoju.

3) *Ustawa o o samorządzie gminnym /Dz.U.01.142.1591 z późn. zm./* Ustawa określa możliwość i zakres uchwalania prawa miejscowego.

4) *Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach /Dz.U.05.236.2008/*,

Ustawa określa m.in. zadania gminy oraz obowiązki właścicieli nieruchomości dotyczące utrzymania czystości i porządku. Utrzymanie porządku i czystości w gminie należy do obowiązkowych zadań własnych gminy i jest realizowane między innymi poprzez zapewnienie budowy, utrzymanie i eksploatację stacji zlewnych, w przypadku gdy podłączenie wszystkich nieruchomości do sieci kanalizacyjnej jest niemożliwe lub powoduje nadmierne koszty, budowę przydomowych oczyszczalni ścieków.

Gminy muszą prowadzić ewidencję:

- zbiorników bezodpływowych w celu kontroli częstotliwości ich opróżniania oraz w celu opracowania planu rozwoju sieci kanalizacyjnej,
- przydomowych oczyszczalni ścieków, w celu kontroli częstotliwości i sposobu pozbywania się komunalnych osadów ściekowych oraz opracowania planu rozwoju sieci kanalizacyjnej.

Właściciele nieruchomości mają m.in. obowiązek utrzymania czystości i porządku poprzez przyłączenie nieruchomości do istniejącej sieci kanalizacyjnej lub, w przypadku gdy budowa sieci jest technicznie lub ekonomicznie nieuzasadniona, wyposażenie nieruchomości w zbiornik bezodpływowy nieczystości ciekłych lub przydomową oczyszczalnię ścieków bytowych. Przyłączenie do sieci nie jest obowiązkowe, jeśli nieruchomość jest wyposażona w oczyszczalnię ścieków spełniającą wymagania określone w przepisach.

Właściciele nieruchomości obowiązani są do udokumentowania korzystania z usług w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych, przez okazanie umowy i dowodów płacenia za te usługi.

5) Ustawa Prawo wodne. Dz.U.2005.239.2019 -j.t.

W ustawie podano definicję „ścieków” oraz pojawia się definicja „eutrofizacji”, która określana jest jako wzbogacenie wody biogenami, w szczególności związkami azotu i fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów i roślin, w wyniku czego następują zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym i pogorszenie jakości wód.

Prawo wodne określa, iż zwykle korzystanie z wód służy zaspokojeniu potrzeb własnego gospodarstwa domowego i rolnego.

W ramach takiego korzystania zezwala się na wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi w ilości nie większej niż 5m³/d. Prawo wodne określa warunki udzielania pozwoleń wodnoprawnych na szczególne korzystanie z wód.

Wody podlegają ochronie niezależnie od tego czyją stanowią własność. Ochrona wód polega na unikaniu, eliminacji i ograniczaniu zanieczyszczenia wód, szczególnie substancjami szkodliwymi dla środowiska wodnego.

Zabrania się wprowadzania ścieków:

- bezpośrednio do wód podziemnych,
- do wód powierzchniowych oraz do ziemi, jeśli byłoby to sprzeczne z warunkami wynikającymi z istniejących form ochrony przyrody,
- do wód stojących,
- do jezior i ich dopływów, jeżeli czas dopływu jest krótszy niż 1 doba,
- do ziemi, jeśli stopień oczyszczenia ścieków lub grubość warstwy gruntu nad zwierciadłem wód podziemnych nie stanowi zabezpieczenia ich przed zanieczyszczeniem.

Zabrania się również:

- wprowadzania do wód odpadów oraz ciekłych odchodów zwierzęcych,
- spławiania śniegu z terenów zanieczyszczonych,
- mycia pojazdów w wodach powierzchniowych i nad brzegami wód,
- pobierania z wód powierzchniowych bezpośrednio do opryskiwaczy rolniczych oraz mycia ich w tych wodach.

Wprowadzający ścieki do wód lub ziemi są obowiązani zapewnić ochronę wód przed zanieczyszczeniem poprzez budowę i eksploatację urządzeń służących ich ochronie.

W miejscach, gdzie budowa systemów kanalizacyjnych nie przyniesie korzyści dla środowiska lub powodowałaby nadmierne koszty, należy stosować indywidualne systemy oczyszczania ścieków.

Dopuszcza się stosowanie ścieków przez ich rolnicze wykorzystanie do nawadniania i nawożenia użytków rolnych. Roczne i sezonowe dawki ścieków nie mogą przekroczyć zapotrzebowania roślin na azot, potas, wodę oraz utrudniać przebiegu samooczyszczania gleby. Produkcję rolną należy prowadzić w sposób ograniczający i zapobiegający zanieczyszczeniu wód związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych.

6) Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz.U.1994.89.414 z późn. zm.). Ustawa - Prawo budowlane, zwana dalej "ustawą", normuje działalność obejmującą sprawy projektowania, budowy, utrzymania i rozbiórki obiektów budowlanych oraz określa zasady działania organów administracji publicznej w tych dziedzinach.

7) Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U.2001.72.747).

Ustawa określa m.in. zasady zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków. Zabrania wprowadzania ścieków bytowych i przemysłowych do urządzeń kanalizacyjnych przeznaczonych do odprowadzania wód opadowych, a także wprowadzania ścieków opadowych i wód drenażowych do kanalizacji sanitarnej.

W ustawie zabrania się wprowadzania do urządzeń kanalizacyjnych:

- odpadów stałych, które mogą powodować zmniejszenie przepustowości przewodów kanalizacyjnych, w szczególności żwiru, piasku, popiołu, szkła, wytłocznin, drożdży, szczeciny, ścinków skór, tekstyliów, włókien, nawet jeśli znajdują się w stanie rozdrobnionym,
- odpadów płynnych niemieszających się z wodą, w szczególności żywic, lakierów, mas bitumicznych, smół i ich emulsji, mieszanin cementowych,
- substancji palnych i wybuchowych, w szczególności benzyn, nafty, oleju opałowego, karbidu, trójnitrotoluenu,
- substancji żrących i toksycznych, w szczególności mocnych kwasów i zasad, formaliny, siarczków, cyjanków oraz roztworu amoniaku, siarkowodoru i cyjanowodoru,
- odpadów i ścieków z hodowli zwierząt, w szczególności gnojówki, gnojowicy, obornika, ścieków z kiszonek,
- niezdezynfekowanych ścieków ze szpitali, sanatoriów i zakładów weterynaryjnych.

2.3. Rozporządzenia

1. Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego / Dz.U.2006.137.984/.

Rozporządzenie określa (art.1):

- substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego (zawarte w wykazach w załączniku do rozporządzenia);
- miejsce, częstotliwość pobierania próbek ścieków, metodyki referencyjne analizy i sposób oceny;
- warunki, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, w tym najwyższe dopuszczalne wartości zanieczyszczeń.

Ścieki pochodzące z własnego gospodarstwa mogą być wprowadzane do ziemi, w granicach gruntu stanowiącego własność wprowadzającego, jeżeli spełnione są łącznie następujące warunki:

- ilość ścieków nie przekracza 5 m³ na dobę;
- redukcja BZT₅ wynosi co najmniej o 20 %, a zawiesin ogólnych co najmniej o 50 %;

_ miejsce wprowadzania ścieków oddzielone jest warstwą gruntu o miąższości co najmniej 1,5 m od najwyższego użytkowego poziomu wodonośnego wód podziemnych. Wody opadowe i roztopowe ujęte w szczelne systemy kanalizacyjne mogą być wprowadzane do wód lub do ziemi pod warunkiem, że zawartość substancji zanieczyszczających nie przekracza (art.19):

- 100 mg/l zawiesin ogólnych
- 15 mg/l węglowodorów ropopochodnych.

Przy czym wymaga się oczyszczenia wód opadowych pochodzących zanieczyszczonej powierzchni szczelnej:

- terenów przemysłowych, składowych, baz transportowych, miast, budowli kolejowych, dróg zaliczanych do kategorii dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych klasy G, a także parkingów o powierzchni powyżej 0,1 ha - w ilości, jaka powstaje z opadów o natężeniu co najmniej 15 l na sekundę na 1 ha,
- obiektów magazynowania i dystrybucji paliw - w ilości, jaka powstaje z opadów o częstości występowania jeden raz w roku i czasie trwania 15 minut, lecz w ilości nie mniejszej niż powstająca z opadów o natężeniu 77 l na sekundę na 1 ha

Odpływ wód opadowych i roztopowych w ilościach przekraczających podane wartości może być wprowadzany do odbiornika bez oczyszczania.

Urządzenie służące do oczyszczania wód deszczowych musi być zabezpieczone przed dopływem o natężeniu większym niż jego przepustowość nominalna.

Wody opadowe lub roztopowe pochodzące z powierzchni innych niż wymienione powyżej mogą być wprowadzane do wód lub do ziemi bez oczyszczania.

2. Obwieszczenie ministra Środowiska w sprawie ogłoszenia krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych oraz jego dwóch aktualizacji / M.P.2010.58.775/.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 24 lipca 2006r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego /Dz. U. z 2006r. Nr 137 poz. 984/.

3. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 20 lipca 2002 r. w sprawie sposobu realizacji obowiązków dostawców ścieków przemysłowych oraz warunków wprowadzania ścieków do urządzeń kanalizacyjnych (Dz.U.2002.129.1108). Rozporządzenie określa (art.1):

- substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego (zawarte w wykazach w załączniku do rozporządzenia);
- miejsce, częstotliwość pobierania próbek ścieków, metodyki referencyjne analizy i sposób oceny;
- warunki, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, w tym najwyższe dopuszczalne wartości zanieczyszczeń.

Ścieki pochodzące z własnego gospodarstwa mogą być wprowadzane do ziemi, w granicach gruntu stanowiącego własność wprowadzającego, jeżeli spełnione są łącznie następujące warunki:

- ilość ścieków nie przekracza 5 m³ na dobę;
- redukcja BZT₅ wynosi co najmniej o 20 %, a zawiesin ogólnych co najmniej o 50 %;
- miejsce wprowadzania ścieków oddzielone jest warstwą gruntu o miąższości co najmniej 1,5 m od najwyższego użytkowego poziomu wodonośnego wód podziemnych. Ścieki pochodzące z własnego gospodarstwa domowego oraz rolnego, wprowadzane do wód, nie powinny przekraczać najwyższych dopuszczalnych wartości wskaźników zanieczyszczeń określonych dla RLM poniżej 2000.

4. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U.2002.75.690 z późn. zm.).

Przy braku warunków przyłączenia sieci wodociągowej lub kanalizacyjnej działka, może być wykorzystana pod zabudowę budynkami przeznaczonymi na pobyt ludzi, pod warunkiem zapewnienia możliwości korzystania z indywidualnego ujęcia wody, a także zastosowania zbiornika bezodpływowego lub przydomowej oczyszczalni ścieków, jeżeli ich ilość nie przekracza 5 m³ na dobę. Przy większej ilości wytwarzanych ścieków, ich gromadzenie lub oczyszczanie wymaga pozytywnej opinii terenowo inspektora ochrony środowiska.

Zbiorniki na nieczystości ciekłe mogą być stosowane tylko na działkach budowlanych niemających możliwości przyłączenia do sieci kanalizacyjnej, przy czym nie dopuszcza się ich stosowania na obszarach podlegających szczególnej ochronie środowiska i narażonych na powódzie oraz zalewanie wodami opadowymi.

Zbiorniki bezodpływowe na nieczystości ciekłe, doły ustępów nieskanalizowanych oraz urządzenia kanalizacyjne i zbiorniki do usuwania i gromadzenia wydaliny pochodzenia zwierzęcego powinny mieć dno i ściany nieprzepuszczalne, szczelne przekrycie z zamykanym otworem do usuwania nieczystości i odpowietrzenie wyprowadzone co najmniej 0,5 m ponad poziom terenu.

Odległości pokryw i wylotów wentylacji ze zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe o pojemności do 10m³ – 50 m³ powinny wynosić co najmniej:

- od okien i drzwi zewnętrznych do pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi oraz do magazynów produktów spożywczych - 15 m,
- od granicy działki sąsiedniej, drogi (ulicy) lub ciągu pieszego - 7,5 m.

W zabudowie jednorodzinnej, zagrodowej i rekreacji indywidualnej odległości urządzeń sanitarno gospodarczych, powinny wynosić co najmniej:

- od okien i drzwi zewnętrznych do pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi — 5 m,
- od granicy działki sąsiedniej, drogi (ulicy) lub ciągu pieszego — 2 m.

Odległości pokryw i wylotów wentylacji z zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe i kompostowników o pojemności powyżej 10 m³ powinny wynosić co najmniej:

- od okien i drzwi zewnętrznych do pomieszczeń wymienionych - 30 m,
- od granicy działki sąsiedniej - 7,5 m,
- od linii rozgraniczającej drogi (ulicy) lub ciągu pieszego - 10 m.

Przepływowe, szczelne osadniki podziemne, stanowiące część przydomowej oczyszczalni ścieków gospodarczo-bytowych, służące do wstępnego ich oczyszczania, mogą być sytuowane w bezpośrednim sąsiedztwie budynków jednorodzinnych, pod warunkiem wyprowadzenia ich odpowietrzenia przez instalację kanalizacyjną co najmniej 0,6 m powyżej górnej krawędzi okien i drzwi zewnętrznych w tych budynkach.

Odległość osadników błota, łapaczy olejów mineralnych i tłuszczu, neutralizatorów ścieków i innych podobnych zbiorników od okien otwieralnych i drzwi zewnętrznych do pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi powinna wynosić co najmniej 5 m,

W pomieszczeniu przeznaczonym dla inwentarza żywego należy zapewnić odprowadzenie ścieków ze stanowisk dla zwierząt do zewnętrznych lub wewnętrznych zbiorników szczelnych.

5. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 14 stycznia 2002 r. w sprawie określenia przeciętnych norm zużycia wody. (Dz.U.2002.8.70).

3. CHARAKTERYSTYKA ŚCIEKÓW

Ścieki – to zużyte ciecze, roztwory, koloidy lub zawiesiny, a także odpadowe ciała stałe odprowadzane za pomocą rurociągów do odbiorników naturalnych jakimi mogą być zbiorniki lub cieki wodne, doły gnilne itp. W postaci ścieków odprowadza się odpadowe

substancje przemysłowe oraz odpady żywnościowe i fekalia z miejskich i osiedlowych gospodarstw domowych.

Pienienie się ścieków jest spowodowane występowaniem w nich substancji powierzchniowo czynnych, powodujących zmniejszenie napięcia powierzchniowego wody. Należą do nich detergenty, mydła i saponiny.

Do parametrów charakteryzujących ścieki surowe i oczyszczone należą:

- ilość,
- barwa,
- gęstość,
- mętność,
- zasolenie,
- temperatura,
- pH,
- potencjał oksydoredukcyjny,
- napięcie powierzchniowe,
- zawartość tlenu,
- zawartość azotu i fosforu,
- zawartość związków organicznych (ChZT, BZT, utlenialność),
- zawartość zawiesin,
- zawartość substancji toksycznych,
- zawartość pewnych jonów,
- zawartość metali ciężkich,
- liczba komórek pałeczki okrężnicy (*Escherichia coli*).

Ze względu na pochodzenie i skład chemiczny ścieki dzieli się na:

- **ścieki bytowo-gospodarcze** – powstają z wód wykorzystywanych w gospodarstwach domowych – do utrzymywania higieny osobistej, splukiwania urządzeń sanitarnych, przygotowywania posiłków itp. Są bardzo mętne, mają szarżółte zabarwienie, charakterystyczny zapach i odczyn lekko zasadowy. Zawierają 40% zanieczyszczeń nieorganicznych i 60% organicznych w postaci rozpuszczalnej i zawiesin. BZT₅ tych ścieków wynosi od 200 do 600 mg tlenu/litr, z czego 1/3 występuje w postaci zawiesin organicznych. Ścieki te możemy rozdzielić na szarą wodę tzn. odciek ze wszystkich urządzeń domowych poza toaletą o małym zanieczyszczeniu bakteriologicznym oraz czarną wodę tj. odpływ z toalet skażony ze znaczną ilością patogenów.
- **ścieki przemysłowe** – zawierają najczęściej rozmaite związki chemiczne, będące ubocznym produktem procesów technologicznych stosowanych w zakładach przemysłowych. Problem ścieków występuje szczególnie w koksowniach, zakładach petrochemicznych, garbarniach, celulozowniach, mleczarniach i cukrowniach. Ich nieoczyszczone ścieki stanowią duże zagrożenie dla odbiorników naturalnych. Na ogół nie stanowią zagrożenia sanitarno-epidemiologicznego, gdyż nie zawierają bakterii chorobotwórczych. Wyjątkiem są ścieki z zakładów przemysłu spożywczego, garbarni i zakładów utylicacji odpadów. Mogą one zawierać chorobotwórcze

drobnoustroje w różnych postaciach (wegetatywnej i zarodnikowej) i jako takie powinny być poddawane procesom dezynfekcji.

- **ścieki rolnicze** – powstają z wód spływających z pól i gospodarstw wiejskich – zawierają zwykle nawozy sztuczne, pestycydy oraz zanieczyszczenia drobnoustrojami. Szczególnie niebezpieczna jest gnojowica, która może zawierać tysiące razy więcej zanieczyszczeń organicznych i nieorganicznych niż ścieki bytowo-gospodarcze.
- **wody opadowe** – są ściekami powstającymi z opadów atmosferycznych, zmywających tereny zabudowane. Zawierają duże ilości zanieczyszczeń organicznych i nieorganicznych, wiele w postaci zawiesin; podobnie jak część ścieków socjalno bytowych mogą być traktowane jako szara woda i odzyskiwane na ww. potrzeby.
- **wody podgrzane** – powstają w procesach technologicznych chłodzonych za pomocą wody.
- **ścieki komunalne** – są mieszaniną ścieków bytowo-gospodarczych i przemysłowych oraz wód opadowych. BZT₅ tych ścieków wynosi od 200 do 300 mg tlenu/litr.

Skład ścieków

Do najczęściej występujących organicznych składników ścieków zalicza się: białka, węglowodany, tłuszcze, oleje, żywice, barwniki, fenole, produkty naftowe, detergenty, pestycydy itp. Składnikami nieorganicznymi są zasady, kwasy nieorganiczne, metale ciężkie (ołów, miedź, rtęć, cynk, kadm, chrom) a także arsen, chlor, siarkowodór, jony siarczanowe, chlorkowe, azotanowe, fosforanowe, węglanowe, amonowe itd.

Ze względu na dużą szkodliwość biologiczną ścieków, zarówno komunalnych jak i przemysłowych, przed odprowadzeniem ich do odbiornika powinno się poddawać je oczyszczeniu w oczyszczalniach.

3.1 Szkodliwość ścieków dla zdrowia ludzkiego

Ścieki ogólnie rzecz biorąc zawierają przede wszystkim wodę, a jej ilość dochodzi nawet do 99,9%. Wynika z tego, że same zanieczyszczenia zawierają w istocie niewielki procent substancji szkodliwych dla zdrowia i życia organizmów. W zależności od tego skąd pochodzą ścieki, dzielimy je na: ścieki bytowo-gospodarcze, czyli pochodzące z bezpośredniego otoczenia człowieka. Bezpośrednim otoczeniem człowieka są domy mieszkalne, budynki gospodarcze, miejsca użyteczności publicznej, a także zakłady pracy. Ścieki te, zwane inaczej ściekami komunalnymi powstają w wyniku tego, że człowiek zaspokaja potrzeby gospodarcze oraz higieniczno-sanitarne, czyli np.: niedojada pożywienia, zbiera resztki ze zmywanych naczyń, są to też odchody ludzkie, lub brudy z prania, a także środki do mycia i prania. Opisywane ścieki charakteryzują się dużą zawartością zawiesin oraz związków organicznych i nieorganicznych, posiadają również niebezpieczne wirusy i bakterie chorobotwórcze, mogą to być bakterie żółtaczkki zakaźnej, duru brzuszego, a nawet cholery oraz zawierają jaja robaków pasożytniczych, takich jak tasiemce. Stałym elementem ścieków komunalnych jest pałeczka okrężnicy, znana pod nazwą *Escherichia coli*. Jest to bakteria, która sama nie stanowi większego zagrożenia dla człowieka, lecz jeżeli występuje w ściekach jest to wskaźnik obecności czynników wywołujących tyfus, dur brzuszny lub nawet dyzenterię. Skażenie powierzchniowych i podziemnych wód ściekami bytowymi jest poważnym zagrożeniem

higienicznym oraz bakteriologicznym. Innym rodzajem ścieków są ścieki przemysłowe. Charakteryzują się powstawaniem w zakładach produkcyjnych i usługowych w wyniku działania różnych procesów technologicznych. Mogą to być otrzymywanie, uszlachetnianie i przeróbka surowców. Ilość i rodzaj ścieków przemysłowych jest zależny od rodzaju przedsiębiorstwa, ale również od technologii produkcji, czy też na przykład ilości zużywanej wody. Najwięcej zanieczyszczeń spowodowanych jest działalnością przemysłu górniczego, metalurgicznego, elektromaszynowego, włókienniczego, chemicznego, paliwowo-energetycznego, celulozowego, garbarskiego oraz spożywczego. I to właśnie te dziedziny przemysłu na skutek działania ludzi propagujących ekologię są szczególnie i restrykcyjnie badane pod względem ochrony środowiska. W skład ścieków przemysłowych wchodzi nie tylko jak w przypadku ścieków komunalnych zanieczyszczenia organiczne, nieorganiczne, ale również różnego rodzaju pyły. Nieorganiczne zanieczyszczenia rozpuszczalne to między innymi sole mineralne, które wpływają na właściwości chemiczne wody, w tym kwas siarkowy, który dostaje się na powierzchnię ziemi i do wód w postaci kwaśnych deszczy, są to również toksyczne sole metali ciężkich, które działają zabójczo na wszystkie organizmy żywe.

4. PRZYDOMOWE OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW

Ze względu na sposób oczyszczania oczyszczalnie dzielimy na :

- biologiczne - oczyszczanie odbywa się na drodze procesów biochemicznych
- hydrobotaniczne - oczyszczalnia ścieków wykorzystująca rośliny pływające (np. rzęś wodną) lub zakorzenione (np. trzcinę lub pałkę wodną) do oczyszczania ścieków; układów tych nie stosuje się do dużych ilości ścieków ze względu na duże jednostkowe zapotrzebowanie powierzchni.
- chemiczne - oczyszczanie ścieków zachodzi w wyniku procesów chemicznych
- mechaniczne - oczyszczalnia, w której oczyszczanie ścieków zachodzi jedynie w wyniku procesów fizycznych, takich jak rozdrabnianie, cedzenie, filtrowanie czy sedymentacja; często nazywana oczyszczalnią wstępną.

W oczyszczalniach mechanicznych odbywa się tzw. I stopień oczyszczania. Procesy te mają na celu usunięcie ze ścieków ciał stałych pływających i grubych zawiesin mineralnych oraz organicznych. Polegają na rozdrabnianiu, cedzeniu, sedymentacji, flotacji, wypienianiu i odwirowaniu. Metody mechaniczne mogą zapewnić redukcję zawiesin w granicach 60-70%, BZT₅ do 20%.

Do mechanicznego oczyszczenia ścieków wykorzystywane w oczyszczaniu ścieków są :

1. kraty: ręczne i mechaniczne
2. sita,
3. piaskowniki,
4. osadniki,
5. flotatory.

W większości oczyszczalni ścieków stopień mechanicznego oczyszczania ścieków nie może występować samodzielnie z uwagi na niewystarczający stopień oczyszczania ścieków.

Wyjątek stanowią tutaj podczyszczalnie ścieków przemysłowych, oraz przydomowe oczyszczalnie ścieków współpracujące z drenażem rozsączającym.

Biologiczne

Podstawowym celem biologicznego oczyszczania ścieków jest usunięcie ze ścieków biologicznie rozkładalnych zanieczyszczeń. Do prowadzenia procesów biologicznego rozkładu zanieczyszczeń organicznych wykorzystuje się populacje mikroorganizmów zawieszony w toni ścieków (metody osadu czynnego) lub mikroorganizmy tworzące utwierdzoną biomasę (złoża biologiczne).

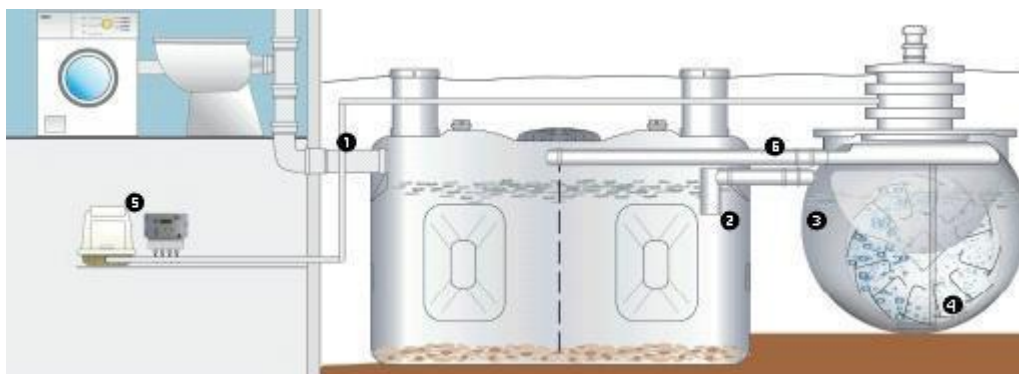
Zanieczyszczenia organiczne podczas przemian biochemicznych są wykorzystywane przez mikroorganizmy jako pokarm przyczyniając się do przyrostu biomasy bakteryjnej. Pozostała część rozłożonych zanieczyszczeń uwalniania jest w warunkach tlenowych jako dwutlenek węgla i woda. W przypadku procesów beztlenowych produktami gazowymi rozkładu materii organicznej jest dwutlenek węgla oraz metan.

Nadmiar masy organicznej wytworzonej podczas rozkładu biologicznego zanieczyszczeń zawartych w ściekach oddzielana jest od strumienia ścieków w osadnikach wtórnych.

W technologii biologicznego oczyszczania ścieków wyróżnia się procesy prowadzone w warunkach:

- tlenowych - biologiczne utlenianie, nitryfikacja
anoksycznych (niedotlenionych) - denitryfikacja

Schemat oczyszczalni biologicznej

Całe ścieki z gospodarstwa domowego trafiają do osadnika wstępnego [1]. Tutaj w dwóch komorach zachodzi proces rozdziału zawieszin i substancji opadających, a także oczyszczanie wstępne ścieków przez mikroorganizmy beztlenowe. Tak sklarowane ścieki doprowadzane są poprzez specjalny odpływ [2] do serca całej oczyszczalni biologicznej - kulistego zbiornika komory biologicznej ze zintegrowanym osadnikiem wtórnym [3]. W nim, na obrotowych tarczach złoża, ma miejsce biologiczna neutralizacja zanieczyszczeń, dzięki ciągłemu dostarczaniu tlenu. Powietrze dostarczane na dnie komory wymusza jednocześnie obracanie się złoża [4] - wielu wyprofilowanych tarcz z tworzywa sztucznego o dużej powierzchni,

służącej do osiedlania się rozkładających organiczne zanieczyszczenia mikroorganizmów (błona biologiczna).

Chemiczne

To wspomaganie mechanicznego oczyszczania ścieków poprzez działanie koagulantów. Ścieki mieszane są z roztworem koagulanta, w wyniku czego wytwarzają się kłaczkowodorotlenku glinu lub żelaza, sorbujące zanieczyszczenia zawarte w ściekach i przyspieszające proces sedymentacji zawiesin w osadniku. Metody chemiczne stosuje się do usuwania ze ścieków (głównie przemysłowych) substancji nie ulegających biologicznemu rozkładowi. Polegają one na koagulacji, sorpcji i chlorowaniu. Chlorowanie ma na celu unieszkodliwienie bakterii chorobotwórczych i usunięcie przykrewy woni ze ścieków.

Dla utrzymania czystości i porządku w gminie, możliwości odprowadzenia podczyszczonych ścieków z gospodarstw do ziemi lub do najbliższych odbiorników bez obawy skażenia środowiska, w miejscach dla których budowa kolektora jest ekonomicznie nie uzasadniona stosujemy „przydomowe oczyszczalnie ścieków”.

4.1. Przydomowa oczyszczalnia ścieków – to zespół urządzeń służących do neutralizacji ścieków wytwarzanych w domu lub małym zgrupowaniu domów.

Warunkiem prawidłowej eksploatacji przydomowej oczyszczalni jest jej umiejętna obsługa, polegająca na następujących czynnościach: okresowa kontrola składu odpływu, ewentualnie indeksu osadu czynnego, odpowiednio regulacja natlenienia i uzupełnianie kultur mikroorganizmów, usuwania osadu i kożucha z osadnika dwa razy do roku.

Problem unieszkodliwiania ścieków odprowadzanych z domów regulowany jest Rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego. Zgodnie z § 11 ust. 5 ustawy, ścieki pochodzące z gospodarstwa domowego mogą zostać odprowadzone do ziemi w granicach gruntu będącego własnością wprowadzającego, przy zachowaniu następujących warunków:

- ilość ścieków nie przekracza 5 m³/dobę,
- BZT₅ ścieków jest zredukowane o co najmniej 20% a zawartość zawiesin ogólnych o 50% w wyniku wstępnego oczyszczenia,
- miejsce wprowadzania ścieków oddziela od poziomu wodonośnego warstwa gruntu miąższości co najmniej 1,5 metra.

Czym kierować się przy wyborze przydomowej oczyszczalni ścieków.

Przydomowa oczyszczalnia jest doskonałą alternatywą dla tzw. szamba i znajduje zastosowanie w przypadku braku kanalizacji zbiorczej. Elementem każdej przydomowej oczyszczalni jest osadnik wstępny, w którym następuje mechaniczne oczyszczanie ścieków surowych. Zasadnicza różnica między oczyszczalniami dostępnymi na rynku występuje na etapie dalszego, biologicznego rozkładu ścieków.

Technologia Oczyszczania ścieków	ZALETY	WADY	UWAGI
Drenaż rozsączający	<ul style="list-style-type: none"> Niski koszt inwestycyjny Nie wymaga zasilania energią elektryczną 	<ul style="list-style-type: none"> Stosowanie biopreparatów Ryzyko zatkania drenażu przez wysycenie pojemności sorpcyjnej gruntu, co prowadzi do nieefektywnego oczyszczania, przebiccia ścieków, wtórnego zanieczyszczenia gruntu oraz potrzeby przeczyszczenia lub wymiany nitek drenażowych duże zapotrzebowanie napowierzchnię 	<ul style="list-style-type: none"> Wymagana bardzo duża działka Wymagana bardzo dobra przepuszczalność gruntu (grunt piaszczysty lub ilastopiaszczysty) Wymagany niski poziom wód gruntowych Z uwagi na brak kontroli skuteczności oczyszczania technologia wycofywana w całej UE (całkowity zakaz np. w Niemczech) Żywotność nitek drenażowych wynosi ok. 7 lat, po tym okresie należy je wymienić (ponowna instalacja)
Osad czynny: napowietrzanie dyfuzorem lub praca w systemie sekwencyjnym SBR (Sequencing Batch Reactor)	<ul style="list-style-type: none"> Bardzo dobra skuteczność oczyszczania ścieków pod warunkiem stałego nadzoru oraz niezmiennej ilości i jakości dopływających ścieków 	<ul style="list-style-type: none"> Bardzo duża wrażliwość na zmiany ilości oraz jakości przepływających ścieków (urlop, wizyta gości) Obumieranie osadu przy kilkugodzinnej przerwie w dostawie prądu Złożoność aparatu kontrolno sterującego, większa podatność na awarie (np. system sekwencyjny SBR) Wysoki koszt inwestycyjny 	<ul style="list-style-type: none"> Oczyszczalnia z osadem czynnym (napowietrzanie dyfuzorem, SBR) została przeniesiona z technologii używanej w miejskich oczyszczalniach do zastosowania przydomowego Możliwość zainstalowania na działce każdej wielkości niezależność lokalizacji od warunków gruntowo-lokalnych
Złoże biologiczne	<ul style="list-style-type: none"> Odporność na zmiany ilości przepływających ścieków w ciągu doby, a nawet na bardzo długi całkowity brak ich dopływu (urlop) Bardzo dobra skuteczność oczyszczania ścieków 	<ul style="list-style-type: none"> Często zalecane stosowanie biopreparatów W przypadku złoża należy je regularnie przepłukiwać aby nie zarastało Wysoki koszt inwestycyjny 	<ul style="list-style-type: none"> Możliwość zainstalowania na działce każdej wielkości niezależność od warunków terenowych, jak rodzaj gruntu lub poziom wód gruntowych
STM (System Stählermatic)	<ul style="list-style-type: none"> Bardzo dobra skuteczność oczyszczania ścieków dzięki połączeniu technologii osadu czynnego i złoża biologicznego Odporność na zmiany ilości przepływających ścieków w ciągu doby, a nawet na bardzo długi całkowity brak ich dopływu (urlop) Bardzo niskie elektrycznej dzięki zużycie energii napowietrzaniu ścieków przez ruch obrotowy złoża 	<ul style="list-style-type: none"> Wysoki koszt inwestycyjny 	<ul style="list-style-type: none"> Technologia opatentowana przed 30 laty do napowietrzania stawów hodowlanych, dopiero później przeniesiona do branży sanitarnej Możliwość zainstalowania na działce każdej wielkości Niezależność od warunków gruntowo-lokalnych

Przy podejmowaniu decyzji o zakupie oczyszczalni ścieków nie należy kierować się jedynie ceną, ale należy zwrócić uwagę na:

- koszty eksploatacyjne (energia elektryczna, biopreparaty, prace serwisowe, części zamienne);
- gwarancję: należy sprawdzić warunki, czas i przedmiot gwarancji (często zdarza się, że gwarancją są objęte jedynie zbiorniki, bez części mechanicznych);
- certifikat jakości – produkty oznakowane europejskim znakiem jakości CE spełniają wszelkie wymagania zawarte w normach polskich i unijnych;

- skuteczność oczyszczania ścieków – każda oczyszczalnia powinna mieć udokumentowaną redukcję zanieczyszczeń (parametry ścieków oczyszczonych) oraz spełniać obowiązujące normy ochrony środowiska.

Analiza kosztów eksploatacyjnych szamba na przykładzie 5-osobowej rodziny

Koszt eksploatacji szamba to wywóz nieczystości z posesji.

Założono, że każdy domownik zużywa 120 litrów wody dziennie.

Wywóz 1 m³ osadu kosztuje ok. 15 PLN

Zużycie wody przez 1 domownika (m ³ /dzień)	0,12
Zużycie wody przez 5 domowników (m ³ /dzień)	0,12 * 5 = 0,60
Zużycie wody przez 5 domowników (m ³ /rok)	0,60 * 365 ≈ 219
Koszt wywozu osadu (PLN/m ³)	ok. 15
Koszt eksploatacji szamba (PLN/rok)	15 * 219 ≈ 3285

Na rynku przydomowych oczyszczalni ścieków działa wielu producentów, którzy oferują oczyszczalnie pracujące w oparciu o w/w technologie, tj:

- Drenaż rozsączający
- Osad czynny (najczęściej w technologii SBR)
- Rozwiązania hybrydowe (osad czynny i złoża biologiczne) – technologia Stählermatic STM)

Koszty eksploatacyjne przydomowej oczyszczalni ścieków w zależności od technologii to dawkowane biopreparaty, wywóz osadu, czyszczenia filtra i zużycie energii elektrycznej. Jako cenę za jeden kWh przyjęto 35 groszy.

Technologia oczyszczania	Aquamatic STM	Produkt X SBR	Produkt Y SBR	Produkt Z SBR	Produkt Q Drenaż
Biopreparat (PLN/rok)	-	-	-	-	90
Czyszczenie filtra (PLN/rok)	-	-	-	-	200
Moc (W)	30	64	160	60	-
Czas pracy oczyszczalni (h/dobę)	24	12,7	6	24	-
Zużycie energii (kWh/dobę)	0,72	0,81	0,96	1,44	-
Zużycie energii (kWh/rok)	263	296	350	527	-
Koszt energii (PLN/rok)	89,4	100,8	119,1	178,7	-
Koszt wywozu osadu (PLN/rok)	80	80	80	80	80
Koszt eksploatacyjny (PLN/rok)	169,4	180,8	199,1	258,7	370

Jak wynika z przedstawionej tabeli :

- Technologia STM jest tańsza w eksploatacji w stosunku do drenażu, ponieważ nie wymaga stosowania biopreparatów oraz przeglądu instalacji i czyszczenia filtra dwa razy w roku
Oczyszczalnie drenażowe mają również krótką żywotność (wymiana części instalacji co 7 lat) oraz są rozwiązaniem wycofywanym z użycia w Unii Europejskiej m.in. z uwagi na niski efekt oczyszczania (przeciekanie ścieków do gruntu). W przyszłości takie regulacje mogą pojawić się także w Polsce, co może spowodować konieczność przebudowy oczyszczalni drenażowej na inną.
- Technologia STM jest tańsza w stosunku do technologii SBR dzięki niskiemu zużyciu energii: do napowietrzania ścieków służy zainstalowany poza oczyszczalnią

kompresor o mocy **30 W** (odpowiada to mocy małej żarówki), co w rezultacie daje zużycie energii jedynie 263 kWh/rok.

- W technologii SBR do oczyszczania ścieków korzysta się z wielu urządzeń: są to np. pompa zasilająca, pompa do usuwania osadu, pompa do odprowadzania wody, dyfuzory. Mimo, że urządzenia te pracują głównie sekwencyjnie w ciągu doby, to w sumie zużywają więcej energii niż w przypadku technologii STM, nawet dwa razy tyle.

Zestawienie kosztów eksploatacyjnych dla rodziny 5-osobowej

	Koszty eksploatacyjne (PLN/rok)
Zbiornik bezodpływowy (szambo)	3285,0
Oczyszczalnia ścieków Q (drenaż)	370,0
Oczyszczalnia ścieków Z (SBR)	258,7
Oczyszczalnia ścieków Y (SBR)	199,1
Oczyszczalnia ścieków X (SBR)	180,8
Oczyszczalnia ścieków Aquamatic STM	169,4

5. CEL I ZADANIA PROGRAMU BUDOWY PRZYDOMOWYCH OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW

Obowiązek opracowania niniejszego Programu wynika z zapisów ustawy Prawo Ochrony Środowiska, ustawy o odpadach oraz ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Przyjmując oszacowaną ilość wytwarzanych ścieków oraz możliwości finansowe mieszkańców gminy Rada Miejska w Kolbuszowej określiła warunki utylizacji ścieków w gospodarstwach , obiektach do których budowa kolektorów z ekonomicznego punktu widzenia jest nie uzasadniona, w sposób nie zagrażający życiu ludzkiemu i środowisku.

Program ten skierowany jest do wszystkich podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy, osób prawnych oraz właścicieli i zarządców nieruchomości oddalonych znacznie od zabudowy zwartej.

Podstawowym celem „Programu” jest doprowadzenie do sukcesywnej likwidacji utylizacji ścieków z otoczenia człowieka oraz ich bezpieczne i prawidłowe unieszkodliwianie. W niniejszym Programie opisano mechanizmy oraz zasady pomocy, której Gmina zamierza udzielić osobom decydującym się na utylizację ścieków u „źródła”. Ostatecznym efektem Programu ma być całkowite, bezpieczne utylizowanie wytwarzanych ścieków w gospodarstwach oraz obiektach użyteczności publicznej. Warunkiem dobrej realizacji Programu jest przestrzeganie aktów prawnych oraz utworzenie odpowiedniej infrastruktury, które przyczynią się do sprawnej i zgodnej z założeniami realizacji Programu.

Zadaniem programu jest określenie warunków sukcesywnego unieszkodliwiania oczyszczania ścieków w sposób gwarantujący nie pogorszenia stanu środowiska naturalnego.

W tym celu zadaniem programu jest:

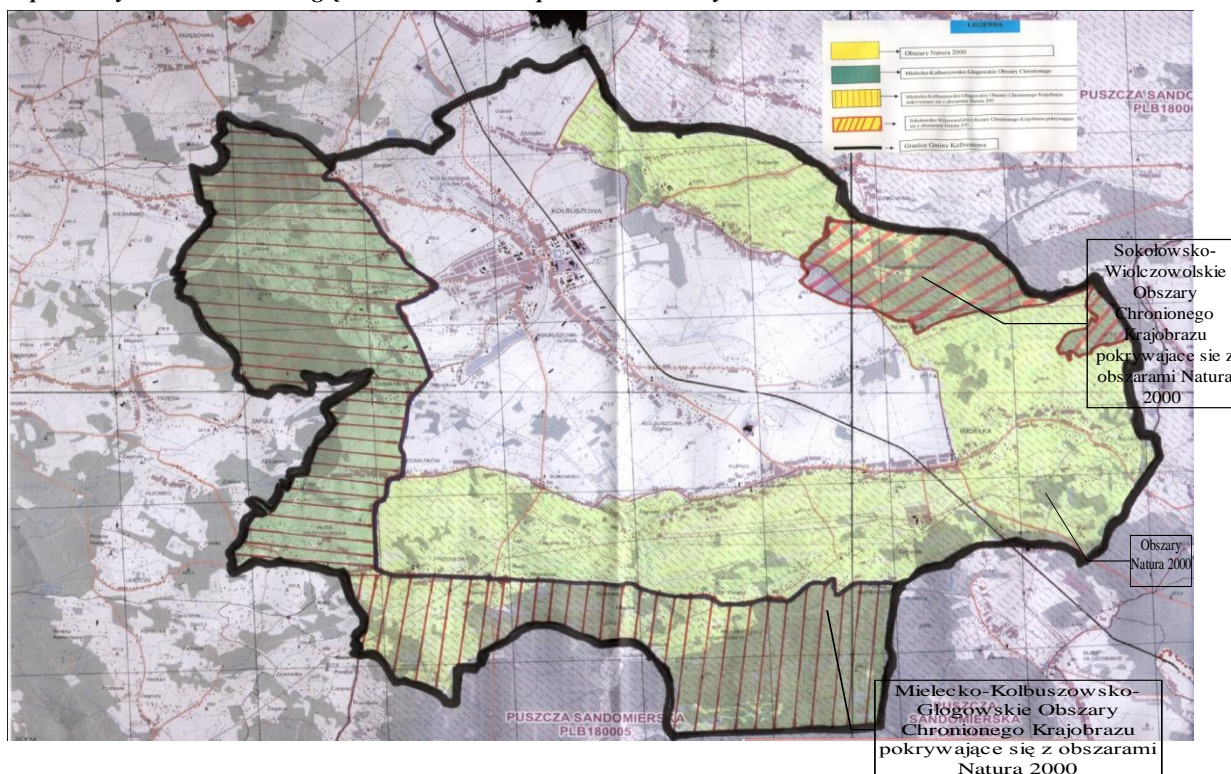
1. Określenie ilości ścieków wytwarzanych przez dane gospodarstwa dla których budowa kolektorów sanitarnych jest niemożliwa bądź z ekonomicznego punktu widzenia nieuzasadniona
2. Edukacja mieszkańców w zakresie szkodliwości wprowadzania nienależycie oczyszczonych ścieków do ziemi lub wody, obowiązków dotyczących postępowania ze ściekami oraz sposobów bezpiecznego ich unieszkodliwiania.
3. Tworzenie infrastruktury do powstania podmiotów gospodarczych zajmujących się problematyką ścieków.
4. Wyznaczenie części środków finansowych z budżetu Gminy na realizację Programu.
5. Tworzenie przez Władze Gminy infrastruktury umożliwiającej pozyskanie przez właścicieli ścieków, środków ze źródeł zewnętrznych .
6. Monitoring realizacji Programu i okresowe raportowanie jego realizacji władzom samorządowym.
7. Okresowa weryfikacja i aktualizacja Programu.

6. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY KOLBUSZOWA

6.1. Położenie

Miasto i gmina Kolbuszowska leży w południowo-wschodniej Polsce. Zgodnie z podziałem Polski na mezoregiony fizyczno-geograficzne (J. Kondracki, 1994) obszar wokół miasta Kolbuszowa należy do podprowincji Północne Podkarpacie obejmującej część równiny tarnobrzeskiej oraz środkową część Płaskowyżu Kolbuszowskiego. W układzie administracyjnym od stycznia 1999 r. znajduje się w północnej części województwa Podkarpackiego i jest siedzibą powiatu Kolbuszowskiego,

Mapa Gminy Kolbuszowa z uwzględnieniem obszarów prawnie chronionych

w skład którego wchodzi dodatkowo gminy: Niwiska, Cmolas, Majdan Królewski, Dzikowiec i Raniżów. Przez teren gminy przebiega **droga krajowa nr 9** Radom - Rzeszów – Barwinek oraz linia kolejowa.

6.2. Środowisko przyrodnicze gminy

Gmina Kolbuszowa obejmuje swym zasięgiem tereny o wysokich wartościach przyrodniczych. Położona jest na terenie prastarej Puszczy Sandomierskiej, po której pozostały nieliczne kompleksy leśne. Najbardziej wartościowe pod względem krajobrazowym i przyrodniczym tereny zostały objęte ochroną w ramach: **obszarów chronionego krajobrazu** Mielecko-Kolbuszowsko-Głogowskiego oraz Sokołowsko-Wilczowolskiego, obejmujących łącznie 26% powierzchni gminy, **Obszaru Natura 2000** o powierzchni 8052,5 ha, **obszaru chronionego** „Zabłocie”, licznych **pomników przyrody** oraz **użytków ekologicznych**.

Mielecko-Głogowsko-Kolbuszowski Obszar Chronionego Krajobrazu – zajmuje fragment Płaskowyżu Kolbuszowskiego o krajobrazie rolniczo-leśnym. Na jego terenie znajdują się piaszczyste wydmy, bagna i torfowiska. Występują tu liczne gatunki roślin rzadkich i chronionych (np. rosiczka okrągłolistna, długosz królewski, grzybień biały) oraz stanowiska lęgowe rzadkich gatunków ornitofauny.

Sokołowsko – Wilczowski Obszar Chronionego Krajobrazu – na jego terenie znajdują się obszary leśne, zbiorniki wodne, wydmy śródlądowe, wzgórza morenowe, mokradła, oczka wodne i torfowiska. Występują tutaj chronione gatunki roślin i zwierząt, np.: rosiczka okrągłolistna, długosz królewski, wawrzynek główkowy, bocian czarny, trzmielojad, błotniak stawowy.

Obszar Natura 2000 – jest miejscem występowania 43 gatunków ptaków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej. Obszar stanowi miejsce gniazdowania m.in.: kraski, podgorzałki, czapli białej, bociana czarnego dudka, skowronka borowego dzięciołów (średniego, czarnego, białoszyjego, zielonosiwego i zielonego).

6.3. Podział administracyjny gminy

Gmina Kolbuszowa jest gminą wiejsko – miejską. Składa się z miasta Kolbuszowa i 14-stu wsi (sołectw). Powierzchnia całkowita gminy wynosi 17059 ha, z czego na miasto przypada 794ha.

Podział Gminy Kolbuszowa na poszczególne miejscowości

L.P.	Nazwa miejscowości	Powierzchnia [ha]	Liczba ludności *	Ilość wytwarzanych ścieków [m ³ /dobę/rok]	Powierzchnia przewidziana do skanalizowania [ha]	Powierzchnia która ze względów ekonomicznych nie zostanie skanalizowana [ha]	Powierzchnia skanalizowana [ha]
1	Bukowiec	297	377	45,24/16512,6	-	297	0
2	Domatków	944	1028	123,36/45026,4	-	944	0
3	Huta Przedborska	497	304	36,48/13315,2	-	497	0
4	Kłapówka	410	233	27,96/10205,4	-	410	0
5	Kolbuszowa Dolna	927	1948	233,76/85544,16	850	77	850
6	Kolbuszowa Górna	1843	2771	332,52/121369,8	1600	243	0
7	Kupno	1254	1538	184,56/67364,4	-	1254	0
8	Nowa Wieś	1050	702	84,24/30747	900	150	0
9	Poręby Kupieńskie	1512	285	34,2/12483	-	1512	0
10	Przedbórz	1451	920	110,4/40296	-	1451	0
11	Świerczów	730	559	67,08/24484,2	14	130	716
12	Werynia	1949	1544	185,28/67627,2	1700	249	0
13	Widelka	2725	2331	279,72/102097,8	-	2725	0
14	Zarębki	704	915	109,8/40077	600	104	0
15	Kolbuszowa-miasto	794	9617	1154,04/421224,6	20	74	700
Ogółem				1744,8/636852			

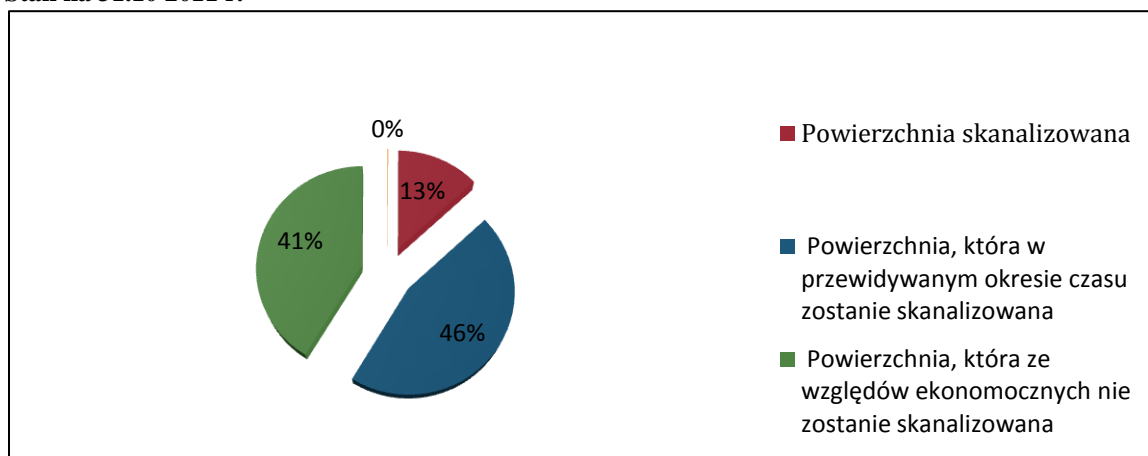
*Stan na 30wrzesień 2011

Podział administracyjny Gminy Kolbuszowa

Ilość sieci sanitarnej w stosunku do powierzchni gminy

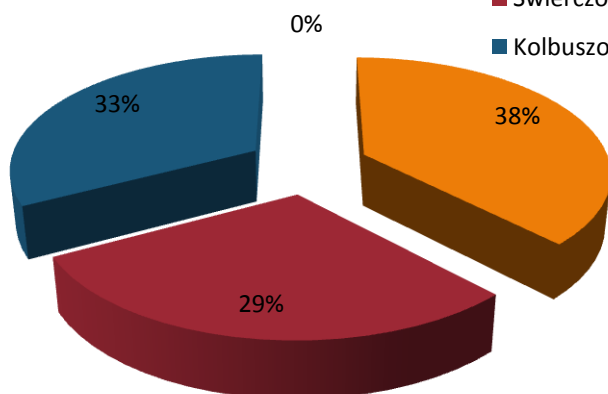
Stan na 31.10 2011 r.

Powierzchnia skanalizowana w gminie

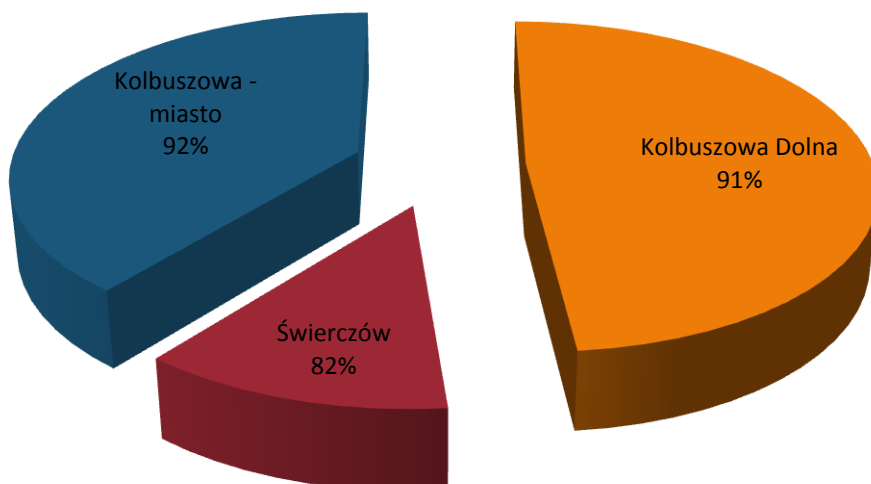
z tego

- Kolbuszowa Dolna
- Świerczów
- Kolbuszowa -miasto

ilość posesji objętych kanalizacją w poszczególnych miejscowościach

ogółem w gminie
938 z tego;

7. ZASADY PRYZYNAWANIA DOTACJI DLA OSÓB FIZYCZNYCH NA BUDOWĘ PRZYDOMOWYCH OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW.

7.1. Postanowienia ogólne.

OGŁOSZENIE

Na podstawie Uchwały Nr XIX/209/12 Rady Miejskiej w Kolbuszowej z dnia 23 lutego 2012 r. w sprawie przyjęcia „Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków” dla osób fizycznych z Budżetu Gminy, **Burmistrz Kolbuszowej ogłasza otwarty nabór wniosków na realizację zadania publicznego z zakresu usuwania i unieszkodliwiania ścieków komunalnych poprzez budowę przydomowych oczyszczalni ścieków.**

I. Rodzaj zadania i wysokość środków publicznych przeznaczonych na jego realizację:

Planowana wysokość środków publicznych na realizację zadań z zakresu usuwania i unieszkodliwiania ścieków komunalnych poprzez budowę przydomowych oczyszczalni ścieków wynosi 50 % kosztów realizacji zadania, ale nie więcej niż:

- a) 4.000,00 zł (słownie: cztery tysiące złotych) w przypadku pojedynczego gospodarstwa
- b) $4.000,00 \text{ zł} + (n-1) \times 1.000,00 \text{ zł}$ w przypadku podłączenia do oczyszczalni kilku gospodarstw (gdzie n- liczba gospodarstw) i pochodzi ze środków własnych i środków pozyskanych przez Gminę Kolbuszowa z zewnątrz.

II. Zasady przyznawania dofinansowania:

1. Postępowanie w zakresie udzielenia dofinansowania odbywać się będzie przy uwzględnieniu zasad określonych w regulaminie stanowiącym załącznik do uchwały.
2. Dotacja będzie udzielana jednorazowo osobom fizycznym, którzy są właścicielami nieruchomości zabudowanych położonych na terenie Gminy Kolbuszowa. Przez właściciela nieruchomości rozumie się również użytkownika wieczystego.
3. Przydomowa oczyszczalnia ścieków, objęta przedmiotowym dofinansowaniem winna spełniać warunki techniczne zgodnie z obowiązującym stanem prawnym w tym zakresie.
4. Dotacja udzielana będzie na pisemny wniosek osób spełniających warunki, po zawarciu stosownej umowy pomiędzy Burmistrzem Kolbuszowej a Beneficjentem środków.
5. Wzór wniosku i umowy dostępne są w siedzibie Urzędu Gminy ul. Obrońców Pokoju 21, 36-100 Kolbuszowa oraz na stronach UM Kolbuszowa www.kolbuszowa.pl.

III. Termin i warunki realizacji zadania:

1. Realizacja zadania wraz z rozliczeniem winna nastąpić nie później niż do 10 października roku w którym została przyznana dotacja.
2. Udzielenie dofinansowania nastąpi na podstawie umowy zawartej pomiędzy Burmistrzem Kolbuszowej, a Beneficjentem realizującym zadanie określone we wniosku.

IV. Termin i miejsce składania wniosków:

Wnioski na realizację zadań należy składać w formie pisemnej, na formularzu wniosku w zamkniętych kopertach z napisem „Wniosek na realizację zadania publicznego z zakresu usuwania i unieszkodliwiania ścieków komunalnych poprzez budowę przydomowych oczyszczalni ścieków lub przesłać pocztą na adres Urzędu Miejskiego w Kolbuszowej ul. Obrońców Pokoju 21, 36-100 Kolbuszowa, w nieprzekraczalnym terminie **do 30 kwietnia 20... do godziny 15⁰⁰**. Wniosek nie złożony we wskazanym terminie nie będzie rozpatrywany.

V. Termin, tryb i kryteria stosowane przy dokonywaniu wyboru wniosków, oceny wniosku i rozliczania dofinansowania zgodnie z przyjętym Programem budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Kolbuszowa.

7.2. Rada Miejska w Kolbuszowej po zestawieniu przychodów i wydatków Budżetu Gminy – zwanego dalej „Budżetem” uchwała środki z przeznaczeniem na realizację zadania: Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków komunalnych przez mieszkańców – w ramach wspierania przedsięwzięć związanych z ochroną wód i ziemi .

7.3. W ramach przyznanych na ten cel środków Burmistrz Kolbuszowej przystępuje do udzielania osobom fizycznym posiadającym nieruchomości zabudowane na terenie gminy Kolbuszowa dotacji na:

- budowę przydomowej oczyszczalni ścieków w miejscowości nie przewidywanej do skanalizowania systemem zbiorczym, bądź w przypadku gdy podłączenie nieruchomości do sieci kanalizacyjnej jest technicznie lub ekonomicznie nieuzasadnione.
- budowę przydomowych oczyszczalni ścieków do 5 m³/d zapewniających oczyszczanie ścieków do parametrów określonych przepisami prawa.
- budowę przydomowych oczyszczalni ścieków powyżej 5 m³/d na zasadach określonych w niniejszym regulaminie z zastrzeżeniem uzyskania wymaganych prawem pozwoleń (w przypadku oczyszczalni o przepustowości 5 – 7,5 m³/d – pozwolenia wodnoprawnego na odprowadzenie ścieków do wód lub do ziemi, powyżej 7,5 m³/d pozwolenia na budowę i pozwolenia wodnoprawnego na odprowadzenie ścieków do wód lub do ziemi).

7.4. Przedmiotowe oczyszczalnie muszą osiągać sprawność oczyszczania zapewniającą spełnienie warunków zrzutu oczyszczonych ścieków określonych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dn. 24 lipca 2006r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. z 2006r. Nr 137 poz. 984).

7.5. Dotacja może zostać udzielona jednorazowo na pisemny wniosek osób spełniających warunki określone w ust. 1, po zawarciu umowy pomiędzy Gminą a Dotowanym.

7.6. Przez właściciela nieruchomości rozumie się również użytkownika wieczystego.

7.7. Wzór wniosku i umowy określi Burmistrz Kolbuszowej.

7.8. Kwalifikację wniosków prowadzi będzie Referat OŚiGW w UM w Kolbuszowej a Burmistrz Kolbuszowej postanawia o udzieleniu i kwocie dotacji na podstawie:

- a) stanowiska Referatu,
- b) kosztów realizacji zadania,

- c) planowanego do osiągnięcia efektu ekologicznego.
- 7.9. Kwota dotacji **nie może przekroczyć 50% kosztów** realizacji zadania ale nie więcej niż:
- a) **4000,00 zł** - w przypadku podłączenia pojedynczego gospodarstwa .
  - b) **3000,00 zł + (n -1) x 1.000,00 zł** – w przypadku podłączenia do oczyszczalni kilku gospodarstw
gdzie n – liczba gospodarstw

8. Ogłoszenie o terminie składania wniosków

- 8.1. Burmistrz Kolbuszowej ogłasza na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego, stronie internetowej Urzędu Miejskiego warunki i termin składania wniosków o dotację na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków przez osoby fizyczne.
- 8.2. Ogłoszenie, pkt 8 wywiesza się i publikuje z co najmniej dwutygodniowym wyprzedzeniem w stosunku do terminu, składania wniosków o dotację.
- 8.3. Ustala się termin składania wniosków o dotację z Budżetu Gminy – **do 30 kwietnia roku kalendarzowego**, w którym nastąpi realizacja zadania
- 8.3.1. Burmistrz Kolbuszowej jest upoważniony do zmiany określonego wyżej terminu, składania wniosków o dotację w danym roku kalendarzowym. Informacje o zmianie terminów składania wniosków w danym roku kalendarzowym Burmistrz Kolbuszowej ogłasza każdorazowo na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego i stronie internetowej.

9. tryb postępowania o udzielenie dotacji

- 9.1. Osoby ubiegające się o dotację zobowiązane są do złożenia pisemnego wniosku o udzielenie dotacji. Koszty złożenia wniosku wraz z niezbędnymi załącznikami pokrywa wnioskodawca.
- 9.2. Do wniosku , o którym mowa w pkt 9.1. należy dołączyć:
- a) aktualny dokument potwierdzający własność nieruchomości (np. odpis z księgi wieczystej),
  - b) kopię dokumentu tożsamości potwierdzającego tożsamość i adres zameldowania;
  - c) dokumenty wymagane do rozpoczęcia budowy, tj: zgłoszenie do Starosty wraz z oświadczeniem wnioskodawcy, że w terminie 30 dni od dnia zgłoszenia zamiaru wykonania robót budowlanych organ nie wniósł sprzeciwu,
  - d) projekt techniczny uwzględniający warunki hydrogeologiczne z opisem odbiornika ścieków oczyszczonych,
  - e) umowę z wykonawcą przydomowej oczyszczalni i dostawcą urządzeń,
  - f) harmonogram rzeczowo-finansowy, określający koszty wykonania zadania, termin realizacji oraz źródła finansowania
  - g) zaparafowany wzór umowy
  - h) podpisanego zobowiązania właściciela do wykonywania corocznych przeglądów technicznych urządzeń oczyszczalni.
- 9.3. Rozpatrywane będą wyłącznie wnioski kompletne, spełniające wymogi określone w nin. załączniku do uchwały oraz złożone w wyznaczonym terminie.
- 9.3.1. Wnioski złożone po ustalonym terminie nie będą rozpatrywane.
- 9.3.2. Wnioski rozpatrywane będą wg kolejności ich składania.
- 9.3.3. Burmistrz Kolbuszowej może uzależnić rozpatrzenie wniosku od złożenia w określonym terminie dodatkowych informacji lub dokumentów.
- 9.3.4. Wnioski złożone w terminie a nie zrealizowane z uwagi na wyczerpanie środków Budżetu Gminy zostaną przesunięte do rozpatrzenia na rok następny.

- 9.3.5 Podstawą do odrzucenia wniosku, bez jego rozpatrywania, o przyznanie dotacji będzie istnienie zaległości finansowych w stosunku do Gminy Kolbuszowa oraz eksploataatorów sieci wodociągowych i kanalizacyjnych, stanowiących własność Gminy. Przez zaległość finansową rozumie się taką należność, która nie została uregulowana w terminie 30 dni od uprzednio dostarczonego upomnienia. Gmina Kolbuszowa bez dodatkowych kosztów określi istnienie bądź brak zaległości finansowych.
- 9.3.6 Burmistrz Kolbuszowej informuje niezwłocznie zainteresowanych o przyznaniu dotacji i terminie podpisania umowy dotacji.
- 9.3.7 Nie zawarcie umowy dotacji w terminie 14 dni od otrzymania zawiadomienia o przyznanej dotacji skutkuje nieważnością decyzji o przyznaniu dotacji.
- 9.3.8. Osobie ubiegającej się o dotację, której odmówiono dotacji, nie przysługują z tego tytułu roszczenia i odwołania.

10. Wypłata dotacji.

- 10.1. Dotacja będzie wypłacana jednorazowo Dotowanemu na podane konto bankowe lub w kasie Urzędu Miejskiego ul. Obrońców Pokoju 21 w Kolbuszowej.
- 10.2. Podstawą przekazania dotacji jest wniosek o jej przekazanie wraz z dokumentami potwierdzającymi poniesienie kosztów na wykonanie oczyszczalni tj. rachunków, faktur, protokołu odbioru robót oraz rejestracja wykonanej oczyszczalni.
- 10.3. Terminy wypłat dotacji ustala Burmistrz Kolbuszowej w zależności od posiadanych środków.
- 10.4. Dotacje przyznane zgodnie z niniejszym programem winny być wykorzystane w tym samym roku, w którym zostały przyznane.

11. Udzielenie dotacji

- 11.1. Udzielenie dotacji nastąpi na podstawie umowy zawartej pomiędzy Gminą a Dotowanym realizującym zadanie określone we wniosku.

12. Rozwiązanie umowy

- 12.1. Gmina może natychmiastowo rozwiązać umowę dotacji w przypadku, gdy:
- a) Dotowany nie przystąpił w terminie do realizacji lub odstąpił od realizacji zadania, na które została udzielona dotacja,
  - b) w przypadku złożenia fałszywych dokumentów i oświadczeń,
  - c) Dotowany nie dotrzymuje innych warunków zastrzeżonych w umowie.

13. Nowe warunki umowy

- 13.1. Strony mogą uzgodnić nowe warunki umowy w przypadku zaistnienia okoliczności zmieniających warunki realizacji zadania, na które nie miały wpływu mimo zachowania należytej staranności a także w innych uzasadnionych wypadkach.
- 13.2. Wniosek dotyczący uzgodnienia nowych warunków umowy musi być złożony najpóźniej na 7 dni przed upływem terminu wykonania lub rozliczenia zadania w zależności od tego, czego dotyczy.

14. sposób rozliczenia dotacji.

14.1. Rozliczenie dotacji ze środków Budżetu Gminy winno nastąpić w terminie do 14 dni od odbioru końcowego inwestycji i nie później niż do dnia **10 listopada roku**, w którym przyznano dotację.

14.2. Szczegółowe przeznaczenie dotacji oraz sposób rozliczenia zadania i dokumentów wymaganych do rozliczenia dotacji określa umowa dotacji.

14.3. W umowie zamieszcza się postanowienie, że jeżeli dotacja nie zostanie rozliczona w terminie lub nie został osiągnięty planowany efekt ekologiczny, to przekazana kwota dotacji podlega zwrotowi na rachunek bankowy Gminy Kolbuszowa wraz z ustawowymi odsetkami naliczonymi od dnia przekazania dotacji, w terminie określonym przez Gminę w wezwaniu do zwrotu dotacji.

15. Sposób kontroli dotowanego zadania

15.1. Sposób wykorzystania przyznanej dotacji podlega kontroli Burmistrza Kolbuszowej, który upoważni pracowników Urzędu Miejskiego w Kolbuszowej do przeprowadzenia kontroli wykorzystania przyznanej kwoty dotacji. Z przeprowadzonej kontroli sporządza się protokół.

Kontrola może być przeprowadzona również w trakcie prowadzonych prac budowlano – montażowych.

15.2. Kontrola, o której mowa w pkt 15.1. polega, na:

- sprawdzeniu rzeczywistego przebiegu realizacji inwestycji (kontrola merytoryczna),
- sprawdzeniu dokumentów związanych z realizacją inwestycji, w szczególności oryginałów dokumentów finansowych (kontrola formalno-rachunkowa),

15.3. Kontrola planowanego osiągnięcia efektu ekologicznego nastąpi w terminie do 6-ciu miesięcy od dnia rozliczenia dotacji.

15.4. Nie osiągnięcie planowanego efektu ekologicznego powoduje zwrot dotacji przez Dotowanego.

15.5. Burmistrz Kolbuszowej przedstawia Radzie Miejskiej informację na temat udzielonych dotacji dla osób fizycznych na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków w danym roku, do dnia **31 marca roku** następnego.

15.6. Informacja, o której mowa w pkt 15.5. winna zawierać:

- imię, nazwisko i adres dotowanego
- wysokość dotacji
- sposób wykorzystania dotacji wynikający z rozliczenia.

16. SZACUNKOWE KOSZTY REALIZACJI PROGRAMU

Wprowadzanie w życie Programu wiązać się będzie z koniecznością ponoszenia określonych kosztów niezbędnych do realizacji przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w niniejszym opracowaniu. Celem analizy kosztów jest określenie realności realizacji założeń Programu pod kątem możliwości ich sfinansowania.

Na ogólne koszty likwidacji ścieków składają się różne elementy, wynikające z poszczególnych etapów działań, jakie należy wykonać dla bezpiecznego i zgodnego

z prawem rozwiązania problemu. Usuwanie ścieków jest procesem złożonym i nie można z góry założyć równomiernego realizowania Programu.

Mając na uwadze powyższe uznano, że część kosztów związanych z realizacją inwestycji pn. „Przydomowa oczyszczalnia ścieków” poniesie ich wytwórca a część Gmina jednak nie więcej niż 4.000,00 zł.

Zadaniem Gminy jest tworzenie infrastruktury niezbędnej do utylizacji ścieków. Na ten cel Gmina przeznaczy w swoim budżecie odpowiednie środki. Środki te mogą pochodzić z dotacji Narodowego i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, bądź z programów funduszy unijnych.

17. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ

Realizacja „Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków” dla Gminy Kolbuszowa wymagać będzie ponoszenia określonych kosztów inwestycyjnych, jak również podejmowania działań organizacyjnych i edukacyjnych.

17.1. Harmonogram realizacji zadań.

<i>L.p.</i>	<i>Rodzaj działania/inwestycji</i>	<i>Opis działania</i>	<i>Termin realizacji</i>
1	Edukacja mieszkańców	Organizacja szkoleń i konferencji dotyczących szkodliwości ścieków.	Praca ciągła
2	Wyznaczenie części środków finansowych z budżetu Gminy na realizację Programu.	Rada Miejska Gminy Kolbuszowa będzie uchwałała corocznie w budżecie gminy stosowne środki na realizację Programu.	2012 - 2020
3	Pozyskanie funduszy ze źródeł zewnętrznych	Gmina Kolbuszowa podejmie starania w celu pozyskania funduszy ze źródeł krajowych i zagranicznych na realizację Programu.	2012 - 2020.
4	Monitoring realizacji Programu	Systematyczny monitoring, pozwoli uwzględnić zmiany ilości ścieków na terenie gminy.	2012-2020
5.	Okresowa weryfikacja Programu	Realizacja Programu jest procesem długofalowym w związku z czym zakłada się jego aktualizację celem dostosowania do zmieniających się warunków prawnych, finansowych i możliwości realizacyjnych.	Co 5 lat

18. Zasady zarządzania Programem

Zarządzanie Programem budowy przydomowych oczyszczalni ścieków w gminie Kolbuszowa wynika z:

- ustawowo określonego zakresu zadań poszczególnych szczebli administracji i samorządów (w tym przypadku dla gmin),

Ponadto Program winien być skorelowany z całym systemem planowania na obszarze gminy, zwłaszcza z:

- Programem Ochrony Środowiska
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy,
- Strategią Rozwoju Miasta i Gminy Kolbuszowa,
- Planem Rozwoju Lokalnego.

Wnioski końcowe:

Program budowy indywidualnych oczyszczalni ścieków winien być realizowany z następujących powodów:

1. Rozproszona zabudowa utrudnia budowę systemu kanalizacji zbiorczej na terenie całej gminy.
2. Gospodarka ściekowa na nieskanalizowanych obszarach Gminy nie jest prowadzona zgodnie z wymogami ustawy o ochronie środowiska, powszechną praktyką stosowaną wśród ludności jest rozsączanie szamb, skąd nieoczyszczone ścieki trafiają wprost do gruntu zagrażając glebie, a przede wszystkim wodom powierzchniowym i podziemnym.
3. Efekt ekologiczny możliwy do osiągnięcia po zrealizowaniu programu wymaga zaangażowania mniejszych nakładów inwestycyjnych niż budowa kanalizacji zbiorczej.
4. Gmina winna dążyć do podnoszenia poziomu i jakości życia jej mieszkańców poprzez poprawę jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.
5. Realizacja inwestycji spełni oczekiwania mieszkańców Gminy Kolbuszowa.
6. Dzięki realizacji inwestycji Gmina będzie mogła promować aktywną politykę proekologiczną.
7. Dopuszcza się zmiany i odstępstwa przy realizacji programu, jeżeli będzie przemawiać za tym potrzeba poprawy jakości środowiska na terenie Gminy Kolbuszowa oraz zmieni się wielkość środków finansowych przeznaczonych na realizację.

19. PODSUMOWANIE

Pomimo zakazu wprowadzania ścieków nie należycie oczyszczonych do ziemi i wód bardzo często obserwujemy niewłaściwe postępowanie z nimi co prowadzi do skażenia środowiska. Zbierane ścieki często przelewają się ze zbiorników powodując emisję różnego rodzaju wirusów i bakterii oraz osadzanie się w roślinach ciężkich metali które są szkodliwe dla organizmów zwierzęcych i człowieka. Najważniejszym celem niniejszego Programu jest bezpieczne dla zdrowia ludzkiego i środowiska usunięcie ścieków z zabudowy zagrodowej poprzez ich oczyszczenie w miejscu powstania eliminując w ten sposób ich negatywne oddziaływanie.

W niniejszym opracowaniu zostały zawarte podstawowe informacje dotyczące ścieków.

Dokonano przeglądu przepisów prawnych obowiązujących w prawodawstwie polskim i Dyrektywach Unijnych, dotyczących postępowania ze ściekami.

Dokument ten wskazuje możliwości finansowania Programu i pozyskiwania środków na jego realizację przez poszczególnych beneficjentów.

Realizacja Programu wymagać będzie ponoszenia znacznych kosztów inwestycyjnych, jak również podejmowania działań organizacyjnych i edukacyjnych. Łączne koszty wdrażania Programu w latach 2012 ÷ 2020 wyniosą około **320.000,00 zł**. Zakres przewidywanych inwestycji obejmuje nie tylko obiekty infrastruktury, ale także maszyny i urządzenia stanowiące środki trwałe.

Cele określone w Programie oraz zaproponowany system usuwania ścieków na obszarze Gminy stwarzają szansę na stopniowe eliminowanie niekorzystnych dla środowiska zjawisk z nimi związanych i osiągnięcie stosownego efektu ekologicznego. Realizacja przedmiotowego przedsięwzięcia przyczyni się do ochrony środowiska naturalnego a w szczególności ochrony ziemi i wód. Zastosowanie nowoczesnych i skutecznych technologii daje gwarancję uzyskania maksymalnego efektu ekologicznego, tj. najwyższą jakość ścieków oczyszczonych odprowadzanych do odbiornika. Wynikiem tego jest zatrzymanie dużych ilości powstających na oczyszczalni odpadów: skratek, piasku i osadów.

20. ZAŁĄCZNIKI

20.1. Wzór wniosku o przyznanie dotacji

Kolbuszowa, dnia ..... r.

Burmistrz Kolbuszowej

**Wniosek
o dotację realizację „Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków”**

Wnioskodawca

Imię i Nazwisko:

.....

Adres zamieszkania:

.....

Adres e-mail..... Nr
telefonu.....

legitymujący/ca się dowodem osobistym: seria..... Nr.....

Wydany przez: ..... Pesel .....

Rachunek osobisty, na który Gmina Kolbuszowa ma przekazać kwotę dotacji:

Bank: ..... Nr konta:

.....

Nazwa i zakres

zadania .....

.....

.....

.....

Adres, pod którym zostanie zamontowane

urządzenie.....

.....

.....

Planowany termin realizacji i rozliczenia zadania (nie później niż do 10 listopada)

20..... r.

.....

.....

Oświadczam, że znana jest mi treść „Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków”, przyznawania i rozliczania dotacji dla osób fizycznych pochodzących ze środków budżetu Gminy Kolbuszowa, a przeznaczonych na wykonanie przydomowej oczyszczalni ścieków.

Przed zawarciem umowy do wniosku dołączyć:

- kserokopię aktualnego dokumentu stwierdzającego, że wnioskodawca jest właścicielem nieruchomości lub użytkownikiem wieczystym tj. oświadczenie o posiadanym prawie do dysponowania nieruchomością lub wyciąg z ksiąg wieczystych z ostatnich trzech miesięcy
- oświadczenie o nie korzystaniu z dofinansowania do budowy przydomowej oczyszczalni ścieków z innych źródeł, w ramach innych programów,
- kopia aktualnej umowy na odbiór ciekłych odpadów komunalnych.

Po zakończeniu zadania jako uzupełnienie wniosku należy dołączyć:

- fakturę VAT za zakup stosownych urządzeń (data wystawienia faktury wystawionej po dacie zawarcia umowy o dotację),

.....
Podpis wnioskodawcy

UMOWA nr ...../...../20..

zawarta dniu .....,

pomiędzy **Gminą Kolbuszowa**, z siedzibą w Kolbuszowej, ul. Obrońców Pokoju 21,
zwaną dalej „**Gminą**”, reprezentowaną przez

Pana ..... - **Burmistrza Kolbuszowej**

a

Panem/Panią.....,
zamieszkałą w miejscowości:.....,
zwaną dalej „**Beneficjentem**”, zawarto umowę o następującej treści:

§ 1.

1. Gmina zleca Beneficjentowi, zgodnie z Uchwałą Nr ..... z dnia ..... w sprawie przyjęcia „Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków” dla osób fizycznych zwanego dalej **Programem**, realizację zadania publicznego z zakresu usuwania i unieszkodliwiania ścieków komunalnych poprzez **budowę przydomowej oczyszczalni ścieków o przepustowości do ..... m³ /dobę w roku .....**, na działce nr ....., obręb ....., Gmina Kolbuszowa.
2. Beneficjent oświadcza, iż jest właścicielem działki, o której mowa w ust. 1 na podstawie .....
3. Zadanie, o którym mowa w ust.1, jest szczegółowo określone we wniosku, złożonym przez Beneficjenta dnia ....., stanowiącym załącznik nr 1 do niniejszej umowy.
4. Za termin rozpoczęcia realizacji zadania, o którym mowa w ust. 1, uznaje się termin zawarcia niniejszej umowy.

§ 2.

1. Gmina zobowiązuje się do przekazania na realizację zadania dofinansowania w wysokości **50% kosztów realizacji zadania**, lecz nie więcej niż **4.000 zł** (słownie: cztery tysiące złotych).
2. Podstawą przekazania dofinansowania, o którym mowa w ust. 1, na rachunek bankowy Beneficjenta wskazany we wniosku lub do pobrania dotacji w kasie Urzędu Miejskiego w Kolbuszowej, będzie złożenie wniosku o przekazanie dofinansowania wraz z dokumentami potwierdzającymi poniesienie kosztów wykonania oczyszczalni, tj. rachunków, faktur oraz protokołu odbioru robót i rejestracji oczyszczalni.
3. W rozliczeniu będą uwzględniane jedynie koszty uzasadnione, tj.: koszty brutto zakupu urządzeń i materiałów uwzględnionych w projekcie przydomowej oczyszczalni, koszty budowy, montażu i instalacji elementów oczyszczalni i wylotu do odbiornika, koszty inwentaryzacji powykonawczej, jeżeli jest niezbędna. W kosztach uzasadnionych można również ująć koszt opracowania dokumentacji technicznej, poniesiony przed podpisaniem umowy. Kosztów uzasadnionych nie stanowią: opłaty z tytułu kar i odsetek, koszty kredytu.

3. Beneficjent oświadcza, że jest jedynym posiadaczem wskazanego w ust. 2 rachunku bankowego .

§ 3.

1. Rozliczenie zadania winno nastąpić w terminie do 14 dni od odbioru końcowego inwestycji.

2. Maksymalny termin wykonania zadania wraz z rozliczeniem dofinansowania nastąpi najpóźniej do dnia **10 października** ..... r. Ostateczny termin osiągnięcia efektu ekologicznego, określonego jako przekazanie wszystkich ścieków powstających na terenie nieruchomości do wybudowanej w ramach zadania przydomowej oczyszczalni ścieków i ich oczyszczenie do parametrów określonych dla ścieków odprowadzanych do wód lub do ziemi ustala się **na 30 czerwca następnego roku.**

3. Zadanie winno być wykonane zgodnie z wnioskiem, w tym w szczególności z harmonogramem rzeczowo-finansowym, stanowiącym załącznik do wniosku o dofinansowanie.

§ 4.

Beneficjent zobowiązuje się do zlecenia na własny koszt przeprowadzania corocznych przeglądów technicznych przydomowej oczyszczalni dostawcy przydomowej oczyszczalni ścieków bądź innemu podmiotowi mającemu uprawnienia do wykonywania takich czynności.

§ 5.

Beneficjent jest zobowiązany do prowadzenia wyodrębnionej dokumentacji finansowo-księgowej środków finansowych otrzymanych na realizację zadania, w sposób umożliwiający identyfikację poszczególnych operacji księgowych dotyczących udzielonego dofinansowania.

§ 6.

1. Beneficjent , realizując zlecone zadanie, zobowiązuje się do umieszczenia w widocznym miejscu, po zakończeniu zadania tabliczki, z informacją, iż zadanie zostało dofinansowane ze środków budżetu gminy Kolbuszowa.

2. Tabliczki, o których mowa w ust. 1 zostaną przekazane Beneficjentowi przez Gminę.

§ 7.

1. Gmina sprawuje kontrolę prawidłowości wykonywania zadania przez Beneficjenta. Kontrola może być przeprowadzona w toku realizacji zadania oraz po jego zakończeniu.

2. W ramach kontroli, o której mowa w ust. 1, upoważnieni pracownicy Urzędu Gminy mogą badać dokumenty i inne nośniki informacji, które mają lub mogą mieć znaczenie dla oceny prawidłowości wykonywania zadania oraz żądać udzielenia ustnie lub na piśmie informacji dotyczących wykonania zadania. Beneficjent na żądanie kontrolującego jest zobowiązany dostarczyć lub udostępnić dokumenty i inne nośniki informacji oraz udzielić wyjaśnień i informacji w terminie określonym przez kontrolującego.

3. Prawo kontroli przysługuje upoważnionym pracownikom Gminy w miejscu realizacji zadania.

4. Gmina dokonując okresowej kontroli i oceny realizacji zadania określonego umową, w szczególności bada:

- 1) rzeczywisty przebieg realizacji zadania i stan zawansowania,
- 2) efektywność, rzetelność i jakość realizacji zadania,
- 3) prawidłowość wykorzystania dofinansowania na realizację zadania, sprawdzenie dokumentów finansowych,
- 4) prawidłowość prowadzonej dokumentacji dotyczącej realizacji zadania,
- 5) realizację planowanego efektu ekologicznego.

Kontrola osiągnięcia efektu ekologicznego może nastąpić w terminie do 6 – ciu miesięcy od dnia rozliczenia zadania.

5. Kontrole przeprowadza się w taki sposób, by nie utrudniać Beneficjentowi wykonywania zadania zleconego, z poszanowaniem praw osób trzecich.

6. Z przeprowadzonej kontroli kontrolujący sporządzają pisemny protokół w dwóch egzemplarzach.

7. Beneficjent ma prawo do złożenia zastrzeżeń do protokołu, w terminie 14 dni od dnia jego otrzymania. Zastrzeżenia składane są Gminie na piśmie.

8. Gmina udziela odpowiedzi Beneficjentowi w ciągu 14 dni od dnia, złożenia przez niego zastrzeżeń o ich uwzględnieniu lub nie. Gmina informując jednocześnie o ostatecznej ocenie realizacji zadania określonego umową w kontrolowanym zakresie może określić zalecenia pokontrolne, określić kwoty dofinansowania podlegające zwrotowi, wypowiedzieć umowę lub rozwiązać umowę ze skutkiem natychmiastowym.

§ 8.

1. Beneficjent składa końcowe sprawozdanie z wykonywania zadania według wzoru stanowiącego załącznik do niniejszej umowy.

2. Sprawozdanie końcowe z wykonania zadania należy złożyć w terminie 14 dni od dnia zakończenia realizacji zadania, o którym mowa w § 3 ust. 1, jednak nie później niż **do 10 października 20... r.**

3. Sprawozdanie końcowe podlega kontroli przez Gminę. Pisemne zatwierdzenie sprawozdania na podstawie przeprowadzonej kontroli stanowi podstawę ostatecznego rozliczenia umowy i potwierdzenie jej wykonania.

4. Gmina ma prawo żądać, aby Beneficjent w wyznaczonym terminie przedstawił dodatkowe informacje i wyjaśnienia do sprawozdania, o którym mowa w ust. 1.

§ 9.

Przyznane środki finansowe, określone w § 2 ust. 1, Beneficjent jest zobowiązany wykorzystać w okresie obowiązywania umowy.

§ 10

Umowa może być rozwiązana przez Zleceniodawcę ze skutkiem natychmiastowym

w przypadku:

- a) nieterminowego lub nienależytego wykonywania umowy, w tym w szczególności zmniejszenia zakresu rzeczowego realizowanego zadania, stwierdzonego na

podstawie wyników kontroli oraz oceny realizacji wniosków i zaleceń pokontrolnych,

- b) jeżeli Beneficjent odmówi poddania się kontroli, bądź w terminie określonym przez Zleceniodawcę nie doprowadzi do usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości,
- c) w przypadku złożenia fałszywych dokumentów i oświadczeń,
- d) nie osiągnie zamierzonego efektu ekologicznego.

2. Rozwiązując lub wypowiadając umowę, Gmina określi kwotę dofinansowania podlegającą zwrotowi w wyniku stwierdzenia okoliczności, o których mowa w ust. 1, jeżeli dofinansowanie zostało już przekazane, wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, naliczanymi od dnia przekazania dofinansowania; termin jego zwrotu oraz nazwę i numer konta, na które należy dokonać wpłaty.

3. W przypadku, gdy rozliczenie, o którym mowa w ust. 1 i 2, nie zostanie dokonane w terminie lub nie został osiągnięty planowany efekt ekologiczny, to przekazanie dofinansowania nie nastąpi lub jeżeli już zostało przekazane Beneficjentowi, będzie podlegało zwrotowi na rachunek bankowy Gminy wraz z ustawowymi odsetkami naliczonymi od dnia przekazania dofinansowania, w terminie określonym przez Gminę w wezwaniu do zwrotu.

4. W przypadku dokonywania ewentualnego zwrotu niewykorzystanych częściowo środków na odpowiedni rachunek bankowy, w treści przelewu Beneficjent umieszcza informację, jakiej umowy dotyczy zwrot, ze szczególnym wskazaniem wielkości środków i odsetek.

§ 11.

Wszelkie zmiany umowy wymagają zachowania formy pisemnej pod rygorem nieważności i muszą być zgodne z Regulaminem.

§ 12.

Beneficjent ponosi wyłączną odpowiedzialność wobec osób trzecich za szkody, powstałe w związku z realizacją zadania.

§ 13.

1. W zakresie nieuregulowanym umową stosuje się przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964r. - Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104, z późn. zm.).

2. Beneficjent oświadcza, że znane są mu obowiązki wynikające z przepisów prawa, w szczególności Uchwały powołanej w § 1 ust. 1.

§ 14.

Umowa niniejsza została sporządzona w trzech jednobrzmiących egzemplarzach - dwa dla Gminy i jeden dla Beneficjenta.

Beneficjent :

.....

Gmina:

.....

OGŁOSZENIE

Na podstawie Uchwały Nr ..... Rady Miejskiej w Kolbuszowej z dnia ..... r. w sprawie przyjęcia „Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków” dla osób fizycznych z Budżetu Gminy, **Burmistrz Kolbuszowej ogłasza otwarty nabór wniosków na realizację zadania publicznego z zakresu usuwania i unieszkodliwiania ścieków komunalnych poprzez budowę przydomowych oczyszczalni ścieków.**

II. Rodzaj zadania i wysokość środków publicznych przeznaczonych na jego realizację:

Planowana wysokość środków publicznych na realizację zadań z zakresu usuwania i unieszkodliwiania ścieków komunalnych poprzez budowę przydomowych oczyszczalni ścieków wynosi 50 % kosztów realizacji zadania, ale nie więcej niż:

- a) 4.000,00 zł (słownie: cztery tysiące złotych) w przypadku pojedynczego gospodarstwa
  - b) $4.000,00 \text{ zł} + (n-1) \times 1.000,00 \text{ zł}$ w przypadku podłączenia do oczyszczalni kilku gospodarstw (gdzie n- liczba gospodarstw)
- i pochodzi ze środków własnych i środków pozyskanych przez Gminę Kolbuszowa z zewnątrz.

II. Zasady przyznawania dofinansowania:

1. Postępowanie w zakresie udzielenia dofinansowania odbywać się będzie przy uwzględnieniu zasad określonych w regulaminie stanowiącym załącznik do uchwały.
2. Dotacja będzie udzielana jednorazowo osobom fizycznym, którzy są właścicielami nieruchomości zabudowanych położonych na terenie Gminy Kolbuszowa. Przez właściciela nieruchomości rozumie się również użytkownika wieczystego.
3. Przydomowa oczyszczalnia ścieków, objęta przedmiotowym dofinansowaniem winna spełniać warunki techniczne zgodnie z obowiązującym stanem prawnym w tym zakresie.
4. Dotacja udzielana będzie na pisemny wniosek osób spełniających warunki, po zawarciu stosownej umowy pomiędzy Burmistrzem Kolbuszowej a Beneficjentem środków.
5. Wzór wniosku i umowy dostępne są w siedzibie Urzędu Gminy ul. Obrońców Pokoju 21, 36-100 Kolbuszowa oraz na stronach UM Kolbuszowa www.kolbuszowa.pl.

III. Termin i warunki realizacji zadania:

1. Realizacja zadań wraz z rozliczeniem winna nastąpić nie później niż do 10 listopada roku w którym została przyznana dotacja.
2. Udzielenie dofinansowania nastąpi na podstawie umowy zawartej pomiędzy Burmistrzem Kolbuszowej, a Beneficjentem realizującym zadanie określone we wniosku.

IV. Termin i miejsce składania wniosków:

Wnioski na realizację zadań należy składać w formie pisemnej, na formularzu wniosku w zamkniętych kopertach z napisem „Wniosek na realizację zadania publicznego z zakresu usuwania i unieszkodliwiania ścieków komunalnych poprzez budowę przydomowych oczyszczalni ścieków w sekretariacie Burmistrza Kolbuszowej lub przesłać pocztą na adres Urzędu Miejskiego w Kolbuszowej ul. Obrońców Pokoju 21, 36-100 Kolbuszowa, w nieprzekraczalnym terminie **do 30 kwietnia 20... do godziny 15⁰⁰**. Wniosek nie złożony we wskazanym terminie nie będzie rozpatrywany.

V. Termin, tryb i kryteria stosowane przy dokonywaniu wyboru wniosków, oceny wniosku i rozliczania dofinansowania należy dokonać zgodnie z przyjętym Programem budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Kolbuszowa.